

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

31 octombrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

președinte – Ghenadie Nicolaev,

judecătorii – Constantin Alerguș, Vladimir Timofti, Nadejda Toma și Petru Moraru

a judecat, fără citarea părților, recursul în anulare declarat de adjunctul Procurorului General, Roșioru Mircea, împotriva sentinței Tribunalului militar al armatei nr.57 din 20 mai 1944 și deciziei Tribunalului militar al Districtului militar Odessa din 01 februarie 1955, în cauza penală privindu-l pe

*Lupașco Feodor xxxxx, născut în anul xxxxx,
originar din sat. xxxxx, r-nul xxxxx, domiciliat
în sat. xxxxx, r-nul xxxxx, xxxxx.*

*Datele referitoare la termenul de examinare a
cauzei:*

*31.07.2017 – 31.10.2017 (instanța de recurs în
anulare)*

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Tribunalului militar al armatei nr.57 din 20 mai 1944, Lupașco Feodor xxxxx, a fost condamnat în baza art.2 al Decretului Prezidiului Sovietului Suprem al URSS din 19 aprilie 1943 la 20 ani muncă silnică, cu interdicție în drepturi pe un termen de 3 ani.

2. Potrivit sentinței, s-a stabilit că Lupașco Feodor a fost recunoscut vinovat și condamnat pentru faptul că, locuind pe teritoriul temporar ocupat de către trupele germano-române, în martie 1943, după evadarea din lagărul prizonierilor militari, s-a angajat benevol în serviciul la autoritățile de ocupație din orașul Tiraspol în calitate de polițist, funcție pe care a deținut-o până în iunie 1943, fiind responsabil de menținerea ordinii stabilite de autoritățile române. Din august 1943 și până în aprilie 1944, inculpatul a deținut funcția de secretar al primăriei sat. Bîcioc. Exercitându-și obligațiile de serviciu, inculpatul Lupașco Feodor a contribuit în mod activ la menținerea regimului de ocupație instaurat, participând la colectarea impozitelor și produselor agricole pentru ostașii armatei române, precum și la confiscarea averii pentru neplata taxelor. În cazul în care ordinele sale nu erau respectate, cetățenii erau maltratați.

În ședința de judecată inculpatul Lupașco Feodor și-a recunoscut vinovăția în cele incriminate și a declarat că, locuind pe teritoriul temporar ocupat de către trupele germano-române, după evadarea din lagărul prizonierilor militari, în martie 1943 s-a angajat în calitate de polițist la autoritățile de ocupație, deținând această funcție până în iunie 1943. Din august 1943 și până în aprilie 1944, a deținut funcția de secretar al primăriei sat. Bîcioc. A susținut că, exercitându-și obligațiile sale de serviciu a fost responsabil de menținerea ordinii stabilite de autoritățile române. A îndeplinit toate indicațiile autorităților române, a participat nemijlocit la colectarea produselor alimentare și hainelor pentru armata română. Iar cei care nu respectau ordinele lui, în mod forțat li se confiscau bunurile. A recunoscut că au fost cazuri când unii cetățeni erau maltratați pe motiv că refuzau să execute ordinele.

3. Prin decizia Tribunalului militar al Districtului militar Odessa din 01 februarie 1955 acțiunile lui Lupașco Feodor au fost recalificate din art. 2 al Decretului Prezidiului Sovietului Suprem al URSS din 19 aprilie 1943 în baza art. 54-1 ‘‘b’’ Cod penal al RSSU, cu aplicarea art.46 Cod penal al RSSU, stabilindu-i pedeapsa de 10 ani privațiune de libertate. În rest sentința a fost menținută fără careva modificări.

În legătură cu ispășirea pedepsei, Lupașco Feodor a fost eliberat din locul de detenție.

4. Adjunctul Procurorului General, Roșioru Mircea, a declarat recurs în anulare invocând prevederile art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală, în care solicită casarea sentinței Tribunalului militar al armatei nr.57 din 20 mai 1944 și deciziei Tribunalului militar al Districtului militar Odessa din 01 februarie 1955, cu încetarea procesului penal și reabilitarea lui Lupașco Feodor, pe motiv că există circumstanțe care exclud tragerea inculpatului la răspundere penală.

În susținerea celor menționate în textul recursului în anulare, Adjunctul Procurorului General invocă faptul că, probele administrate în cauza dată nu sunt suficiente pentru calificarea acțiunilor inculpatului Lupașco Feodor în baza art. 54-1 ‘‘b’’ Cod penal al RSSU pentru trădare de patrie, deoarece ele nu confirmă faptul că inculpatul prin acțiunile lui a prejudiciat potențialul militar, independența statală sau inviolabilitatea teritorială a URSS așa cum prevede dispoziția art. 54-1 ‘‘b’’ Cod penal al RSSU.

Mai mult ca atât, instanța de judecată a încălcat în mod flagrant dreptul inculpatului la apărare, examinând cauza penală în lipsa apărătorului, a cărui participare în cazul dat era obligatorie.

Astfel, condamnarea lui Lupașco Feodor, pentru trădare de patrie constituie un viciu fundamental comis în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărârea pronunțată, întrucât a fost încălcat dreptul inculpatului la un proces echitabil.

5. Judecând recursul în anulare în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, Colegiul penal lărgit consideră că recursul urmează a fi admis din următoarele considerente.

Potrivit art. 452 alin. (1), coroborat cu art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală, Procurorul General și adjuncții lui, pot declara la Curtea Supremă de Justiție recurs în anulare împotriva hotărârii judecătorești irevocabile după epuizarea căilor ordinare de atac.

Hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată.

La 30 decembrie 1992 a intrat în vigoare Legea nr. 1225-XII din 08.12.1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice.

Colegiul penal lărgit menționează că, potrivit art. 3 al Legii nominalizate, sunt declarate nevinovate și urmează a fi reabilite în fața societății și reintegrate în drepturi, indiferent de locul de trai în prezent, toate persoanele care, în perioada dintre 7 noiembrie 1917 și 23 iunie 1990, au fost supuse represiunilor politice pe teritoriul actualei Republici Moldova, precum și pe teritoriul altui stat, inclusiv cele care au fost condamnate pentru „trădare de patrie”.

Ținând cont de cele constatate și de prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. b) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit găsește prezente în speța dată motive întemeiate de a interveni în hotărârile judecătorești irevocabile de condamnare a lui Lupașco Feodor, cu casarea acestora și, în temeiul prevederilor art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, încetează procesul penal, pe motiv că există circumstanțe care exclud tragerea persoanei la răspundere penală, cu reabilitarea condamnatului.

În contextul celor expuse, Colegiul penal lărgit conchide că recursul în anulare este întemeiat și urmează a fi admis.

6. În conformitate cu prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. b), art. 453 alin. (1), art. 457 alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E :

Admite recursul în anulare declarat de adjunctul Procurorului General, Roșioru Mircea, casează sentința Tribunalului militar al armatei nr.57 din 20 mai 1944 și decizia Tribunalului militar al Districtului militar Odessa din 01 februarie 1955, cu încetarea procesului penal în privința lui **Lupașco Feodor xxxxx** condamnat în baza art. 54-1 „b” Cod penal al RSSU, pe motiv că există circumstanțe care exclud tragerea persoanei la răspundere penală.

Lupașco Feodor xxxxx este reabilitat în fața societății și reintegrat în drepturi.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 31 octombrie 2017.

Președinte

Ghenadie Nicolaev

Judecători

Constantin Alerguș

Vladimir Timofti

Nadejda Toma

Petru Moraru